

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Stane mesečno 2½ pšeničnih kg, celoletno 30 pk. V marcu 1922 računamo pk po 4 din.

Oglasi: prostor 1 × 55 nam 60 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštrine proste.

Stanovanjsko vprašanje v Ljubljani.

Seja ljubljanskega občinskega sveta se bo vršila v torek, dne 14. t. m. Zanimiva bo posebno takrat, ko pride v razpravo nujnost predloga o stanovanjskem davku. Račovedni smo, kako bodo skušali nekateri nagajati že pri nujnosti. Seveda je pa težko javno trditi, da energična rešitev stanovanjskega vprašanja dandanes

NE BI BILA NUJNA.

Načrt stanovanjskega davka je snov prav ostrih debat po našem mestu. V kolikor se vrše te debate stvarno, so gotovo razveseljive, kjati v stvarnih debatah se čistijo pojmi in se res loči zrnje od plevla. Ljudstvu se odpirajo oči. Ljudje, ki so v prvem hipu silno nasprotovali takemu davku, polagoma že spoznavajo pomen tega davka ter ga že danes po ogromni večini odobravajo, četudi mogoče še ne v vseh podrobnostih, pa vsaj v principu.

Ljudje se delajo norca...

Iz česa? — Iz načrta stanovanjskega davka. Akcijski odbor, ki je napravil ta načrt, pošiljajo na — Studenec. Res imenitno: škoda, da ni mogoče »neprijetne« ljudi spraviti na varno. Zakaj pa naj bi šel akcijski odbor na Studenec? Zato ker je načrt neizvedljiv! Zakaj pa je neizvedljiv? — Molč... Tu jim zmanjka sapa. Bomo pa mi povedali, zakaj je neizvedljiv: zato ker bi morala gospoda plačevati. In tisti, ki bi morali plačati največ, tisti seveda tudi najbolj upijejo. E, zanimive bodo še naše občinske seje!

Ti pa, ki vidiš, da ne boš nič plačeval, ali pa čisto malo, tebi je davek všeč in praviš: zakaj ne bi dal malo za tiste, ki nimajo strehe nad glavo? Prav, prav malo je pa takih, ki bi rekli: veliko stanovanje imam, spodobilo bi se, da vzamem onega pod streho, ki sploh nima stanovanja; pa to me ženira, rajši mu sezidam posebno stanovanje, samo da ne bo revež na cesti.

ŽELEZNIČARSKÉ DRAGINJSKE DOKLADE.

Dne 26. decembra je bil v zakonodajnem odboru sprejet zakon o draginjskih dokladah za nastavljenice državnih prometnih ustanov. Z njim so se deloma uredile draginjske doklade za železničarje. V debati o dvanajstih za marec in april je bil sprejet tudi predlog sodruga Kristana, da se izplačujejo draginjske doklade po tem zakonu.

Pri pregledovanju zakonov, ki jih je bil zakonodajni odbor sprejel v zameno za prejšnje navedbe, se je pokazalo, da je bila pri omenjenem zakonu storjena formalna napaka, ker ni bila naredba zakonodajnemu odboru predložena v predpisanem roku. Zaradi tega je bila zadeva

Tudi tisti, ki že imajo

stanovanje, so se zganili, odkar je predlagal akcijski odbor svoj predlog o občinskem stanovanjskem davku.

V »Narodu« objavlja g. dr. V. Gregorič svoj načrt, kako rešiti stanovanjsko vprašanje. Članek je stvaren, vendar moramo načrt odkloniti. Nameravana obremenitev davkoplačevalcev na daljšo dobo je sicer zelo vabljiva, vendar smatramo, da je stanovanjski davek v svrhu zidanja novih stanovanj potreben in upravičen predvsem danes, ko imajo eni stanovanje, drugi pa ne. Čemu naj pozneje plačuje davek tudi tisti, ki je leta in leta »stanoval« v vagonu? In plačeval bi ga: načrt namreč ne daje upanja na takojšnjo odpomoč stanovanjske bede, še manj na izdatno. Po načrtu bi se dalo napraviti v dveh letih 40 stanovanj.

Načrt ima pa še drugo hibo, in ta je največja.

Bremena stanovanjskega davka nalaga na stanarino; gostasčina se za nekaj odstotkov zviša, česar bi raje »občutno« ne čutil. Zopet naj torej plačuje ta davek revež kakor bogatin? Stanarine se gibljejo razmeroma v ozkih mejah, za dostojna stanovanja mogoče 200—2000 K mesečno, in plača naj tisti, ki ima stanovanje za 2000 K samo desetkrat toliko kakor oni, ki ima stanovanje za 200 K? Ali, številna družina mora imeti večje stanovanje nego samec, davka za nova stanovanja naj pa plača samec inanj? Ali ne bi bila to krivica? Tu ni nobene pravice progresije, zato moramo načrt smatrati samo za slaboten poizkus kapitalistov onemogočiti načrt akcijskega odbora, ki zanesljivo takoj zmanjša prevelika stanovanja in s tem poveča število stanovanj. Uvaja hkrati izdatno progresijo davka, tako da bo moral tisti, ki si bo še dovolil luksuz velikega stanovanja, ta luksuz tudi pošteno plačati.

vnovič predložena zakonodajnemu odboru na rešitev. Poročevalec je sam predlagal resolucijo, ki je omogočala priznanje evljalnosti zakona. V nasprotjem slučaju bi bila nastala nevarnost, da ostanejo železničarji brez draginjskih doklad sploh.

Po poročevalčevem predlogu je bila stvar jasna. Napaka se je bila zgodila pri ministrstvu saobračaja, toda nihče ni ugovarjal, da se stvar popravi, tako kakor je predlagal poročevalec in se utrdi veljavnost zakona. Kljub temu je dr. Hohnjec predlagal, da naj se otvori debata o stvari. Ob tej priliki je sodrug Kristan dejal:

»Gospodje, če bi mogel imeti količkaj upanja, da se ho s postopanjem, ki ga

predlaga gospod Hohnjec, popravi položaj železničarjev, bi ga iskreno podprl. Toda kolikor razumem o stvari, imamo tukaj na dnevnem redu le tisto naredbo, oziroma tisti zakon, ki je bil sprejet dne 26. decembra. Vsakdo ve, da nimamo nikakršne kompetence, da bi v stvari kaj spremenili. Bojim se, da bi lahko škodovali železničarjem, če bi tukaj vodili debato, vedoči, da ne more voditi do nikakršnega cilja, in bi s tem zbudili nade, ki bi se lahko povsem krivo razlagale.

Gospodje, prepričan sem, da se mora položaj naših železničarjev zboljšati, če hočemo dobiti dober promet; zakaj če ga hočemo dobiti, moramo imeti dobre prometne nameščenice, dobri prometni nameščenci pa morejo biti le ljudje, ki ne bodo stradali, kakor sedaj faktično stradajo. Obžalujem, gospodje, da se omalovažujejo prošnje železničarjev in da se napram nim ne kaže več dobre volje. Kolikor so mi te reči znane, vem, da se pogostoma odbijajo na tak način, ki mora že sam po sebi ustvarjati nezadovoljnost. Gospodje, narodna skupščina je tista, ki mora regulirati to vprašanje, medtem ko mi tukaj nismo kompetentni, da bi to storili, in zato želim, da se sedaj stori to, kar je važno, in to je, da se ta zakon promulgira, da dobi veljavo, in da ne pridemo v drugo nevarnost, namreč, da izgubimo zakon zaradi formalne napake, ki je bila napravljena. Želim, da bi se bilo tudi v teh formalnih rečeh pravilno postopalo, ampak iz take formalne napake ne smemo napraviti nevarnosti, ki bi udarila železničarje. Sem torej za to, da se sprejme način, da ohrani ta zakon svojo veljavnost; vse gospode poslance, ki imajo dobro voljo in ki jim je na srcu zboljšanje našega prometa, pa prosim, da nas podpro, da se zboljša položaj naših železničarjev, ko pride ta stvar na dnevni red v narodni skupščini.

Resolucija, ki priznava zakonu veljavnost, je bila soglasno sprejeta.

ŠKANDALOZNO IN NEPOŠTENO POSTOPANJE DVEH VIŠJIH URADNIKOV IZ MINISTRSTVA FINANC.

Dne 20. oktobra 1920 so zaplenili organi državnega obmejnega komisariata na Verdu pri Vrhniki po navodilu obmejnega komisarja g. Komaca, židovskemu trgovcu Izidorju Lewy-u iz Sarajeva 14.020 dolarjev, skritih v kovčegu z dvojnimi dnom, katere je Lewy nameraval iztihotapiti iz Jugoslavije. Slovenski orožniki, ki so sumljivo dno razrezali z nožem in našli dolarje, so prijavili zadevo tudi slučajno na Verdu navzočima uradnikoma, in sicer inšpektorju ministrstva financ Slavomiru Petroviću in njegovemu sekretaru Jožetu Zamboloviću. Z tihotapcem Lewy-jem je bil sestavljen zapisnik, denar konfisciran, carinarnica v

Borovnici je obsodila trgovca v zapad dolarjev in denarno globo, katero kazen je ministrstvo financ v Belgradu potrdilo, a organom komisariata sta Petrović in Zambulović obljubljala zlate gradove, rekoč: »Svi ćete biti bogato nagrađeni.« — Minuli so meseci, »bogme nagrade nema« — zama n so pričakovali državni organi nagrade iz Belgrada — Čekajgrada. Nekoč so videli enega uradnikov. Na vprašanje je takoj potolažil orožnike: »Još nije došlo rešenje, onda ćete dobiti svi.« Stvar se je zdela sumljiva, potrebno bo kontrolirati inšpektorja ministrstva financ, mislili so si orožniki. Po velikem trudu je prišlo velikansko razočaranje. Ministrstvo financ je s svojim odlokom št. 73.096 od 27. decembra 1920 odobrilo hvatačem nagradu u znesku 561.160 kron, katero vsoto pa niso dobili hvatači — prečani — nego slučajno navzoča srbska uradnika Pečirović in Zambulović. Ljudstvo pa pravi: »Bog, čuvaj nas takih inšpektorjev in kontrolorjev!«

(Prosimo opozicijske liste za ponatis, zadevo bomo pa odstopili našim poslancem).

Politične vesti.

+ **Dvoboj med dvema belgrajskima ministroma.** Minister za prosveto Svetozar Pribičević je končno vendarle obvestil Kosto Timotijevića, ministra pravde, da bo zahteval od narodne skupščine Protićevo izročitev sodišču. Minister Pribičević hoče po dolgem obotavljanju tožiti »nesramnega« Protića, ki ga je krstil s »kriminalnim tipom«. V belgrajskih krogih vlada za to obravnavo veliko zanimanje, ker je bivši minister Protić že večkrat povzročil, da ima za vse svoje trditve dokaz in da naj minister Pribičević kar nastopi proti njemu. Pravi, da se prav nič ne boji kakšne Delnice.

+ **Zastrupljeno politično ozračje.** Radić, Drinskić in Košutić so v imenu hrvaškega bloka izdali proglas, v katerem pozivajo celokupen hrvaški narod, naj stoji na straži, ker je priznal namestnik Demetrić celo službeno, da je prejel »narodna obrana« velike vsote denarja v teroristične svrhe. Zastopniki hrvaškega bloka protestirajo, da se istoveti belgrajska vlada z državo in opozarjajo na posledice. Videti je, da se bližamo zelo resnim časom, ki bodo še nadkriljevali prejšnje po svoji korupciji in po smrdljivih političnih sredstvih.

+ **Avstrijska republika pred vpadom madžarskih tolo.** Dunajski politični krogi gledajo v madžarski akciji, ki je naperjena proti Burški, habsburška stremljenja za vpostavo Habsburžanov na Madžarskem. Madžari zbirajo na posestvih bivšega nadvojvode Friedricha močne čete, ki so baje najete za poljedelska dela. Avstrijski politiki so o teh madžarskih ukrepih že obvestili malo antanto. Vendar pa položaj ni tako kritičen kakor ga slikajo dunajski diplomati, ker zahtevajo Madžari samo popravo mej na avstrijski kakor tudi čehoslovaški strani.

+ **Zelo umesten zakonski načrt ločitve cerkve od države — na Češkem.** Koncem tega meseca bodo predložili v češkem parlamentu zakonski načrt ločitve cerkve od države, ki ga podpirajo vse češke napredne stranke izvzemši katoliške ljudske stranke. Spor med pripadniki čehoslovaške narodne cerkve in pa med katoličani je vedno večji in tako so sklenili zastopniki naprednih strank, da bodo z vsemi razpoložljivimi sredstvi delovali, da bo prodrl njihov predlog. S tem za-

konom bodo maloma rešeni vsi spori, ki nastajajo zaradi cerkvenega imetja med omenjenima cerkvama in ki jih je vse polno zlasti v zadnjem času. — Koliko časa bomo še pri nas v Jugoslaviji trpeli cokljno resničnega napredka, ki je ravno istovetitev cerkve z državo? Ker namreč vzdržuje država duhovnike, morajo ti tako plesati kakor to hoče država. Kar spomnimo se na žalostne avstrijske čase! Komaj pa je prišel prevrat, so pa tudi že vsi vedeli govoriti o zločinah habsburške družine, ki so to malo preje poveličevali katoliški duhovniki do nebes. Kar spomnimo se na podobice, na katerih je naslikana bestija Franc Jožef I., ki prejema — sveto obhajilo!

+ **Zakaj se noče udeležiti Amerika genovske konference.** Laški časopisi sodijo, da je Amerika iz različnih vzrokov odklonila povabilo zavezniških držav. Glavni vzrok je nezaupanje v evropsko politiko, ki ni zadnja tri leta pokazala niti najmanjše volje izkoptati se iz gospodarskega kaosa. Genovska konferenca ne bo imela ekonomskega karakterja, kakor trobijo v svet zavezniške vlade, temveč ravno nasprotnega, političnega. Dokaz za ta karakter so ravno politične konference, na katerih samo formalno sklepajo o gospodarskih vprašanjih, s čimer skušajo natresti lahkovernim pesek v oči. Pod evropskimi proračuni bodo toliko časa ječali narodi, dokler ne bodo vlade odpravile velikanske postavke v vojaške svrhe. Vse to pa je v interesu kapitalističnih vlad, ki so mnenja, da se država pričinja od zgoraj navzdol in ne narobe. V nasprotnem slučaju bi namreč kaj hitro zginitile vse nečedne razmere in takim ljudem bi odklenalo za vedno. Amerika pa je tudi mnenja, da se mora sovjetska vlada sama pobrigati za gospodarsko obnovo svoje države. Amerika gleda zelo dvomljivo zavezniške vlade, ki se smukajo okoli Rusije, pa sklepajo z njo trgovske pogodbe. Zakaj vsem tem vladam roji po glavi prirodno bogastvo Rusije, ki bi ga hotele dobiti v svoje kremplje. Seveda je povzročila ameriška nota v tem tonu veliko razburjenje v Londonu in Parizu. V Londonu že govore o krizi angleške vlade, ki jo spravljajo v zvezo s položajem v Indiji, katere glavni vzrok pa je le ameriško odklonilno stališče. V Parizu pa tudi že govore v diplomatskih krogih v popolnem neuspehu nameravane genovske konference. Imperialistični Francozi že slutijo, da zahteva Amerika v neposrednem smislu revizijo nemške reparacijske pogodbe in jih je strah.

+ **Novaren položaj v Indiji.** Voditelja indijskih nacionalistov so aretirali in ga z močnim spremstvom spravili na varno. Učinek te aretacije se bo pokazal v bližnjih dneh in je vsekakor dvomljivo, da bo žel Lloyd George, ki se je odločil za radikalno postopanje, sploh kak uspeh. Angleži postopajo v svojih sebičnih namerah prevlač okrutno z indijskim prebivalstvom in se s tem načinom reševanja indijskega vprašanja ne bodo zadovoljili. O indijskih grozotah, ki jih povzročajo trgovski Angleži, smo že velikokrat pisali. Več bomo spregovorili kakor hitro bodo dospela podobna poročila.

Repertoar nar. gledališča v Ljubljani.

Opera:

Ponedeljek, 13. marca zaprto.
Torek, 14. marca »Trubadur«, D.

Drama:

Ponedeljek, 13. marca »Maryša«, A.
Torek, 14. marca zaprto.

USPEHI STAVKE V VRHNIŠKI TOVARNI KONZERV.

8. t. m. so se vršila pri ljubljanskem nadzorništvu dela pogajanja, ki so se jih udeležili kot zastopniki delavstva: osrednji tajnik živilskih delavcev sodrug Meznarič, sodrug Stanko Likar kot član Delavske zbornice in pet zaupnikov iz konzervne tovarne. Nadzorništvo dela je zastopal g. nadzornik inž. Mihael Mihor, podjetje je pa zastopal ravnatelj del Fabro in trg. vodja Franzl. Sestavili so dogovor, ki obsega 6 točk:

1. Podjetje prizna brez zadržka delavstvu polno svobodo organiziranja v delavskih organizacijah ali političnih organizacijah in mu prizna tudi polno pravico, da si iz svojih vrst voli primerno število zaupnikov, kateri pa se morajo podjetju (kakor tudi nadzorništvu dela) takoj naznaniti in ki imajo pravico, zastopati delavstvo tovarne napram vodstvu podjetja in da tvorijo vez med delavstvom in vodstvom podjetja; na drugi strani imajo tudi dolžnost skrbeti za disciplino po obratnem redu.

2. Delavstvo, ki je dosedaj imelo zračen plače v gotovini tudi še brezplačno stanovanje in hrano, dobi za stanovanje tedensko odškodnino 50 K in za hrano dnevno odškodnino 40 K in to oni delavci, katerim podjetje ne bi na lastne stroške moglo preskrbeti primerne hrane in stanovanja. Delavcem, ki so bili od podjetja primorani, priskrbeti si v zadnjem času stanovanje in hrano izven tovarne, gre ta odškodnina z onim dnem, ko so si priskrbeli stanovanje oziroma hrano izven tovarne ozroma z onim dnem, ko so bili vo to primorani. Delavsko kuhinjo obljubi podjetje čimprej zopet upostaviti v obsegu, kakor bo to s koristni podjetja v skladu in hoče vse tozadevno napraviti v sporazumu z delavskimi zastopniki (zaupniki) te tovarne.

3. Reduciranje delavstva, ki bi bilo utemeljeno radi dokazanega delnega ali polnega pomanjkanja dela v posameznih oddelkih obrata ali radi kakega vis-majorja (višje sile), se bo izvršilo samo v sporazumu z delavskimi zaupniki.

4. Podjetje se obveže, da pošlje, kakor hitro skliče ona ali druga oblast (urad) dosedaj še nezavršena mezdna pogajanja, k pogajanju brezpogojno svojega polnomočnega zastopnika, ki nikakor ne bo oviran skleniti, kakršensibodi sporazum.

5. Delavstvo prične jutri zjutraj polnoštevno z delom (t. j. 9. t. m.).

6. Delavstvo oziroma noben delavec ne bo radi stavke odpuščen ali preganjan oziroma trpel kako škodo.

Dnevne vesti.

Vrhnika. Članek o Jaki Debeluharju nadaljujemo po mezdnih pogajanjih v konservni tovarni na Vrhniki, sigurno pa takoj po 20. marcu, ker morajo biti do tega časa pogajanja dokončana. Delavstvu tovarne pa priporočamo, da se naj čvrsto oklene svoje organizacije, naj nikar ne zupa vodstvu tovarne vzhic doseženim uspehom, ker je predsednik tovarne Legvart s svojim dosedanjim nastopom dokazal, da se ne briga za lastnoročno podpisane pogodbe. Kako bodeta izvrševala podpisani dogovor ravnatelj del Fabro in trgovski vodja Franzl, poročamo svoječasno.

Kosovo polje. Vsi, ki se zanimajo za naselitev na Kosovem polju, se vlijudno vabijo na sestanek dne 15. t. m. popoldne ob 3. v restavraciji hotela »Lloyd«, kjer

se bodo dalaie tozadevne informacije po g. Josipu Hekicu, posestniku v Slavon-skem Brodu.

Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah Drž. posredov. za delo v Ljubljani, Mariboru, Ptuju in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 26. februarja do 4. marca 1922 dela 307 moških in 169 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 152 moških in 89 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 123. — Dela iščejo: vinič. družine, kovinarji, mizarji, kolarji, sodarji, natakariji, natakarike, zidarji, tesarji, strojniki, kurjači, trgov. sotrudniki, sotrudnice, krojači, čevljarji, dninarji, dninarice, šivilje, vzgojiteljice, vajenci, vajenke itd. — V delo se sprejmejo: rudarji, mizarji, zidarji, viničarji, vinič. družine, stroj. in stavb. ključavničarji, vrtnarji, čevljarji, kočijaži, trg. sotrudnik železninar, manikirka, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

Zidani most. Podpisana se iskreno zahvaljujem vsem delavcem in delavkam v cementni tovarni, kakor tudi cenjenemu ravnateljstvu in uradnikom, ki so mi pomagali v moji veliki boleznii z vsoto 465 K. — Marija Pekar.

Bolnišnice se ne bodo zaprle! Zdravstveni odsek za Slovenijo je prejel od ministrstva za narodno zdravje obvestilo, da so za vzdrževanje bolnic v mesecih januar, februar, marec in april odobreni zadostni krediti in da se ima bolniški obrat v dosedanjem obsegu zopet upstaviti!

VIČ PRI LJUBLJANI. V SREDO, DNE 15. T. M. SE BO VRŠIL OB 19. URI V GOSTILNI »AMERIKA« PROTESTNI SHOD PROTI DRAGINJI. VSI NA SHOD!

Ljubljana.

Občinski svet ima svojo redno sejo v torek, dne 14. marca 1922 ob 5. popoldne. Dnevni red sledi.

Seja odbora podružnice kovinarjev v Ljubljani se bo vršila v torek, dne 14. marca v društvenih prostorih v Šelenburgovi ulici zvečer takoj po delu. — Predsednik.

Društvo zasebnih nameščencev, krajevna skupina Ljubljana sklicuje tem potom svoj redni občni zbor, ki se bo vršil dne 29. marca 1922 ob pol 8. zvečer v veliki dvorani »Mestnega doma« v Ljubljani. Dnevni red: 1. Poročilo predsedstva. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev odbora. 5. Raznoterosti. V slučaju nesklepčnosti ob napovedani uri, se vrši občni zbor pol ure kasneje z istim dnevnim redom in je sklepčen ob vsakem številu navzočih. — Odbor.

Mestna aprovizacija ima v zalogi nekaj dobre ržene moke. Stranke jo dobe počenši s pondelikom popoldne v prodajalni na Poljanski cesti št. 15 brez posebnih nakazil. Kilogram bele moke stane 24 K, črne 22 K. Vreče se ne posojajo.

Celje.

Celjska porota. Včeraj so končali razpravo proti morilcem orožnika Petra Majerja, ki so ga ubili v brežiškem okraju. Orožnik Majer je šel namreč iskat vojaške dezerterie, ki pa so ga ubili in njegovo truplo zapeljali z vozom v eno uro oddaljen gozd. Zastopniki obtožencev so skušali rešiti obtožence kolikor mogoče visoke kazni, kar pa se jim ni posrečilo. Tako na primer so napadali v svojem zagovoru vojaško upravo, ki da je s svojim početjem zakrivila umor, proti čemur je

pa odločno protestiral senatni predsednik. Sodišče je na podlagi pravdoreka porotnikov obsodilo: Franceta Varleca in Josipa Kostanjska v smrt na vešalili, Josipa Varleca, ker ni star še 20 let, na 15 let. Martina Cerjaka na 8 let in Josipa Levstika na 6 let težke ječe. Ostali obtoženci so bili oproščeni.

Gledališče. Članj drame Narodnega gledališča v Ljubljani: ga. Juvanova, g. Kralj in g. Gregorin, gostujejo v torek, 14. t. m. s Schönherrejevo 5 dejansko dramo: »Vražja ženska« v celjskem mestnem gledališču.

Maribor.

Mariborska porota. V soboto, 11. t. m. je mariborska porota obsodila na smrt na vešalili morilce prevzitarja Košarja iz Sladkovcev v ljutomerskem okraju, in sicer: posestnico Marijo Perša, njenega ljubimca Muhiča in njenega pomagača Hojnika. Občinstvo je sprejelo razsodbo z očitivnim zadoščenjem, kar je značilno za ljudsko razpoloženje. Poboji, umori in smrtni justifikacije so se v vojnovem času tako razmnožile, da bomo o njih obširno spregovorili v najkrajšem času.

Iz stranke.

Spodnja Šiška. Redni občni zbor krajevne politične organizacije SSJ v Spodnji Šiški se bo vršil v sredo, dne 15. t. m. ob pol 20. v »Zadružnem domu«. Dnevni red: 1. Poročilo dosedanega odbora. 2. Razno. 3. Volitev novega odbora. 4. Poročilo referenta: Politični položaj. Točna udeležba vseh članov dolžnost. — Odbor.

Vrhnik. Dne 19. marca se vrši shod SSJ. na vrtu gostilne pri Jurci, poroča poslanec sohr. Kopač o položaju: Kam plovemo.

BEDA NAŠEGA DIJAŠTVA NA DUNAJU.

Slov. dij. zadruga na Dunaju kot gospodarsko društvo slovenskih visokošolcev na Dunaju smatra za svojo dolžnost, opozoriti slovensko javnost na bedno življenje svojih članov. To so dijaki višjih semestrov, navezani na tujino, dokler jim domovina ne proži možnosti, dovršiti svoje nauke doma. — Mirno so kdubovali vsem neprilikam v nadi na boljše čase. Preboleli so marsikatero bridke ure. — Sila jih je privedla tako daleč, da morajo končno spregovoriti.

Od države obljubljena centralizacija študijskih fondov ni bila izvedena — razni študijski fondovi so prejeli od vlade nalog, naj oni izplačujejo podpore, zelo pozno, vrhu tega so nekateri (kakor n. pr. zdravstveni odsek) s 1. januarjem sploh ustavili vsako izplačevanje podpor, drugi pa izplačujejo zelo nizke zneske. Poleg tega so cene v zadnjih mesecih rapidno narasle, kar je razvidno iz tega, da je stala hrana v menzi v početku šol. leta 21-22 70 a. K. dnevno, a danes 450 a. K. in še nam hočejo s 15. marcem zvišati na 500 a. K. Vsakemu pa je znano, da je hrana v menzi nedostatna. Rajoniran hleb kruha stane 544 a. K., da o drugem ne govorimo. Slično je s stanovanjem. Srečen dotičnik, ki ima stanovanje že od lanskega leta, plačuje ga po 3-5000 a. K., ali joj onemu, ki ga je moral letos najeti za 10-16.000 a. K! V kratkem pa se stanarina poviša za 300 odstotkov. Ali to še ni vse! Kolegnine in takse se po sklepu senata z letnim semestrom povišajo za 500 % — to je na povprečno 50-60.000 a. K. na semester, brez izpitnih pristojbin, ki bodo dosegle skoro isto število. Krona vsemu pa je ogromni padec dinarja napram avstrijski

kroni. — Pred ogromnimi številkami in neznosnimi razmerami stoji naše dunajsko dijaštvo in išče izhoda. Kam? V Prago? Domov? Pač! nekaj jih je že odšlo domov sredi semestra, nekateri mislijo na Poljsko.

Doživeli smo že marsikatero razočaranje, n. pr. na tukajšnjem generalnem konzulatu, ki smo ga prosili, da nam priporoči prošnjo na ministrstvo prosvete. Imeli smo, žal, manj uspeha kot tovariši v Pragi. Dobili smo namreč odgovor: »Šta ču Vama ja, siromak konzul? Ja Vama jedino mogu spostaviti voznu kartu do mariborske policije, koja Vas oprati knči, i novac za vožnju stera od vaših.«

Slov. dij. zadruga ne more ublažiti bede, ker se sama opira na beraško palico. Če ne pride pomoč v najkrajšem času, bosta morali dve tretjini tukajšnjih visokošolcev zapustiti Dunaj, ki bo odprt le sinovom, ljubljancem »Fortune«.

Slov. dij. zadruga na Dunaju.

Prejeli smo gorenji dopis, ki ga objavljamo v celoti, da spozna javnost pasje življenje našega dijaka v tujini. V tako žalostnih razmerah menda še nikoli ni živel, niti ne za stare Avstrije. Kdo je temu kriv? Mislimo, da bomo dali najprimernejši odgovor z neverjetno indolenco naše vlade, ki ne uvidi, kako živimo mi tukaj v državi, kaj šele, da bi videla, kako živijo naši ljudje, predvsem dijaki, v tujini. Druga krivda pada na javnost, ki vedno nekaj govoriči o dijaštvu, »steburu naše bodočnosti«, ne stori pa ničesar, da bi ta steber podprla, da se ne podere. Doživeli smo zadnje dni neverjetno sramoto, da so nam wranglovski dijaki pokazali, kako bi morali delati za našo študirajočo mladino v tujini. Zganite se vendar! Ne čakajte, da ne bo prepozno! Vi patriotska društva, pogledite okrog sebe, kdo je bolj potreben pomoči: Wranglovec ali naš človek?! Pomislite nekoliko: od koga bomo imeli mi in bo imelo človeštvo večjo korist — od Wranglovca ali našega človeka?! Vseslovanske sentimentalnosti pustite na stran, da vas ne bo mladina nekoč preklinjala! Čas hiti proti koncu, v Pragi, v Brnu, na Dunaju in drugod se udaja naš cvet že obupu: zganite se!

Liter vina velja 10 dinarjev, »Naprej« velja za cel mesec samo 10 dinarjev. — Premišljaj, predno izbereš!!

Gospodarstvo.

— Pretekli teden je prišlo na žitnem trgu do preobrata. Začelo se je že dolgo pričakovano padanje cen. K temu je brezdvomno mnogo pripomogla nova naredba o prometu z devizami in valutami, deloma pa tudi lepo spomladansko vreme, radi katerega je prišlo do številnejših ponudb. Pšenica se je začetkom tedna (Novi Sad, 4. marca) trgovala po 5.12-5.25 dinarjev in to je najvišja cena, ki jo je do sedaj dosegla. Koncem tedna (Novi Sad, 11. t. m.) je padla zopet na 4.75-4.87 dinarjev. Koruza se začetkom tedna skoro ni mogla dobiti. Malenkostne ponudbe so se plačevale 3.90-3.95 Din. Koncem preteklega tedna (Novi Sad 11. t. m.) pa se je z lahkoto dobila po 3.75 Din.

Po svetu.

— Svetopisemski nauki. Duhovni gospodje, ki bi nadvse radi pasli delavce kot svoje ovčice in backe, pač dobro poznajo sveto pismo. Saj ga radi citirajo, kadar

je prilika za to in kačar je ni. To spada v njihov poklic in tako daleč bi bilo to popolnoma v redu. Če nam stvar ni docela všeč, imamo za to le razlog, da so gospodje zelo enostranski. Kot dobri poznavalci svete knjige bi morali biti temeljitejši. V svetem pismu stoji tudi izrek, da naj se delavcu ne trga zaslužena plača. Nebeški valpeti gotovo ne bodo tajili tega, ker se jim vsak hip lahko dokaže črno na belem. Sveto pismo ni narodnogospodarska študija, pa se ne more pričakovati, da bo na dolgo in široko razlagalo, kaj je pravičen zaslužek. Za to imamo dandanes druge pripomočke. Nič ne bi bilo težkega izračunati, kakšna plača je pravična. Koliko so vredne surovine, ki jih delavec dobi za obdelovanje se ve. Koliko je vredno izgotovljeno blago, je tudi znano. Koliko pri delu obrabijo strojev in koliko drugega, eventuelno gospodarjevega dela, tudi lahko doženejo. Ali poznajo maziljeni gospodje kakšno podjetje v Jugoslaviji, ki plačuje svojim delavcem na tak način? Lahko bi vprašali, kako so kapitalisti sploh prišli do tovarn, do železnic, do jam, do ogromnega sveta, do strojev, do surovin. Toda brez obzira na to bi morale biti delavske plače najmanj dvakrat do trikrat toliko kakoršne so. To bi se vjemalo s svetim pismom. Zakaj jih povedo poznavalci svetega pisma in advokati božje pravičnosti tega gospodu Pollaku in drugim? Ker se jim ne smejo zameriti. To je vzroka dovolj!

— **Trocki in ruski jetniki.** Ko so nekateri tuji časnikarji obiskali ruskega ministra Leona Trockija, da ga intervjuvajo, so ga med drugim tudi vprašali, če mu je znano, da jetniki v ruskih ječah stradajo in umirajo radi bolezni. »Če vam jetniki v naših ječah vzbujajo nežna čuvstva« je odvrnil Trockij, »tedaj jih vzemite seboj v svoje dežele, prav radi vam jih prepustimo. Mi postopamo z jetniki na svoj način.« je nadaljeval lakonično, »vi v Združenih državah jih ubijate z elektriko. Well, mi jih ne. Poleg tega se naj Američani, ki žele spoznati, kaj se godi jetnikom tekom revolucij, spomnijo svoje lastne civilne vojne.« S tem je menil zloglasno ameriško jetnišnico Libbi. »Kar se tiče osvoboditve naših jetnikov, ne moremo storiti ničesar, kajti še vedno nimamo miru na naših mejah. Ukrajinski voditelj Petljura sedi v hotelu v Galiciji in kuje zarote proti nam. Poleg njega so še drugi

Končno si morati zapomniti, da umirajo gladu tudi ljudje izven ječ in to so zakrivali deloma naši jetniki, ko so pod Kolčakom uničevali deželo, prejeli zato pomoč od Čehov in denarno pomoč od tujih držav.«

— **Francija in cerkve.** Kolikor bolj se vdomačuje v Franciji militarizem in kapitalizem, toliko manj demokracije je tam. Militarizem in kapitalizem nujno potrebuje pomoči cerkva, če hoče biti uspešen. Iz tega razloga se je Francija že začela klanjati Rimu. Današnja francoska vlada ni več vlada ljudstva temveč vlada posedujočega razreda. In tako pravi poslednje poročilo iz Pariza, da je dovolila izdajanje bonov za 200 milijonov frankov, da se zgradi 3000 cerkvenih poslopij v krajih, ki so bili po vojni opustošeni. Namesto učnih zavodov, namesto zavodov za oskrbo vojnih sirot in pohabljenec bo Francija začela z grajenjem cerkva. Slava Franciji — božje oko plava nad njo, sama je pa podvržena kurji slepoti.

— **Novo sredstvo proti sifilisu.** V francoski akademiji znanosti je dr. Roux predaval o znamenitem francoskem izumu, ki se tiče zdravljenja sifilističnih. — Gre za medmišično injekcijo bizmutovih soli. Kakor je poročal omenjeni zdravnik, je ozdravilo na stotine bolnikov, katere so lečili s tem zdravilom.

UTRINEK.

Nobena religija ni mogla iztrebiti iz človeka živalskih instinktov, kajti če je na eni strani navajala človeka k dobremu, je na drugi strani blagoslavljal umor in dokler so imele religije več svetne moči, so same morale. Kaj je bila inkvizicija drugega kakor zverinska žela po krvi — po umorih? In kaj je blagoslavljanje armad drugega kakor odobravanje umorov? V vsakem človeku spi tudi zver, in v mnogih ne spi ampak je vedno pokonci. Kdor je imel priliko videti plemenske izgrede, ali linčarske drhali, ta je videl zveri v človeških podobah. Nobena vera ne napravi iz človeka resničnega človeka. Kadar bodo iz človeštva iztrebljeni živalski instinkti, takrat že ne bo več vere v nebeški raj »na drugem svetu«. Človeštvo se pomika naprej po poti razvoja v pravo civilizacijo potom vzgoje, vsaka generacija pomeni več človeka in manj živali. Tako bomo šli še dolgo naprej, zelo dolgo. Čez nekaj

stoletij bomo morda že tako daleč, da bo umor zelo redka stvar. Justičnih umorov takrat ne bo več, pa tudi vojen ne bo. Kdor bo hotel videti topove, jih bo lahko gledal samo v muzejih, morda tudi na kakih javnih prostorih. Sedaj se je propaganda proti vojni šele pričela med ljudmi in buržuaznimi nazori. Predno bo odpravljena, morajo biti odpravljene vzroki, ki vodijo do organiziranih morij. Te vzroke odpravi šele socializem. Kadar pride, bo pomenil največji korak v zgodovini človeštva iz barbarizma v resnično civilizacijo.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: France Svetek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZDRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VASILA
.. ZA SHODE IN VESELICE ..

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

Stara vozna pokrivala

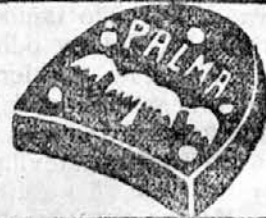
(plahte) ali šotarska pokrivala (Zeltblätter) se iščejo v nakup. Ponudbe je nasloviti pod šifro „Plahte“ na anončno družbo „Aloma Company“, Ljubljana, Kongresni trg 3.

„TRIBUNA“

tovarna dvokolesa in otroških vozičkov. Najcenejša dvokolesa in otroški vozički raznih modelov. Sprejmejo se tudi dvokolesa in otroški vozički v polno prenavo, emajliranje z ognjem in poniklanje. Ljubljana, Karlovska cesta šte. 4.

Salmá

Neraztržljivi kavčukovi podpetniki za čevlje.

Pisarniško moč

išče za takojšnji nastop industrijsko podjetje v Sloveniji, ki je popolnoma vešča slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, ima lepo ročno pisavo ter je izurjena v stroje-pisju in stenografiji. Lastnorodne pisane prošnje s kratkim opisom dosedanjega službovanja in s fotografijo naj se pošljejo na upravništvo
--- tega lista pod številko 1922. ---

Medič, Rakovec & Zankl,

prej A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov
Centrala: Ljubljana d z o z Skladišče: Novisad.

Telefon 64. Brzojavni MERAKL, Ljubljana. Telefon 64.

Emajlni laki. Prav firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljnate, mavec (Gips), masteneec (Federweiß), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarški klej, pleskarski, slikarski in mizarški čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti. „MERAKL“, Lak za pode, „MERAKL“, Linoleum lak za pode, „MERAKL“, Emajlni lak, „MERAKL“, Brunoline.

Čeniki se začasno ne razpošiljajo!

„Pošljite naročnino!“